

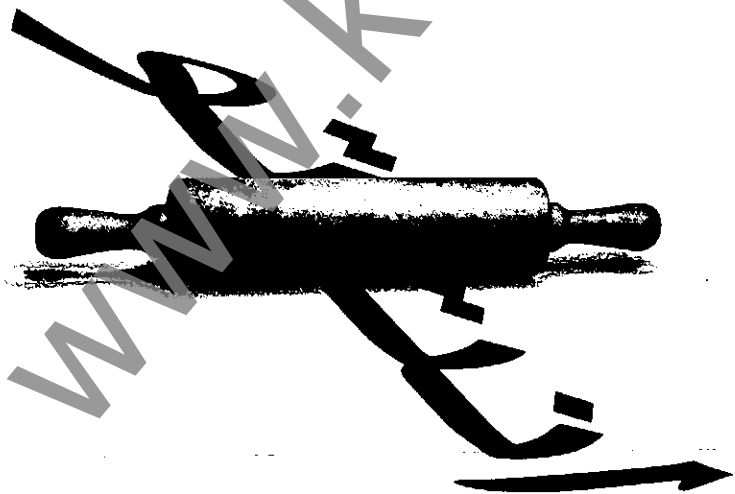
کتابخانه

همراه با سؤالات کنکور سراسری سال های اخیر

ترجمه، تعریب و مفهوم در کنکور به ضمیمه ی درک مطلب

قابل استفاده دانش آموزان
و داوطلبان کنکور دانشگاهها

مؤلف:

دکتر مهدی مهدی عباسی

- سرشناسه : مهدی عباسی، مهدی - ۱۳۴۵
- عنوان و پدیدآور : فن ترجمه‌ی عربی (ترجمه، تعریب و مفهوم) قابل استفاده‌ی دانش‌آموزان و داوطلبان کنکور دانشگاه‌ها / مؤلف مهدی عباسی.
- مشخصات نشر : تهران، نشر الگو، ۱۳۹۱.
- مشخصات ظاهری : ۲۷۴ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۲۴-۱۴-۴
- بها : ۷۵۰۰۰ ریال
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
- یادداشت : عنوان روی جلد: فن ترجمه‌ی عربی (ترجمه، تعریب و مفهوم) آموزش کامل + پرسش‌های چهارگزینه‌ای.
- عنوان روی جلد : فن ترجمه‌ی عربی (ترجمه، تعریب و مفهوم) آموزش کامل + پرسش‌های چهارگزینه‌ای.
- عنوان دیگر : ترجمه، تعریب و مفهوم در کنکور، قابل استفاده‌ی دانش‌آموزان و داوطلبان دانشگاه‌ها.
- موضوع : زبان عربی - راهنمای آموزشی (متوسطه)
- موضوع : زبان عربی - آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)
- موضوع : زبان عربی - ترجمه به فارسی - آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)
- رده‌بندی کنگره : PJ۶۱۷۰/۴۳۹۱
- رده‌بندی دیویی : ۴۹۱/۷۸۰۲ فا
- شماره کتابشناسی ملی : ۳۰۹۳۲۶۸

فن ترجمه‌ی عربی (ترجمه، تعریب و مفهوم)

- مؤلف : مهدی مهدی عباسی
- ناشر : الگو
- حروفچینی : الگو
- مدیر تولید : مرتضی فخری
- نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۲
- تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه
- قیمت : ۷۵۰۰ تومان
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۲۴-۱۴-۴

کلیه‌ی حقوق این اثر متعلق به انتشارات الگو است و هرگونه نسخه برداری و برداشت به هرصورت و شیوه به موجب بند ۵ از ماده‌ی ۲ قانون حمایت از ناشرین قابل پیگرد است.

آدرس انتشارات: تهران، خیابان فاطمی، خیابان چهارم، کوچه‌ی رامین، پلاک ۱۰
تلفن: ۸۸۹۹۳۰۳۰ (۱۰ خط)

مقدمه‌ی مؤلف

«اللَّهُمَّ أَنْطِقْنِي بِالْهُدَى وَالْإِهْمَنِى التَّقْوَى وَوَقِّفْنِي لَلْتَى هِىَ اَزْكَى»

ترجمه در آزمون‌های مختلف به ویژه آزمون‌های تستی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و همواره مورد توجه استادان و دبیران محترم قرار گرفته است.

فراگیری فن ترجمه، موجب جلوگیری در اتلاف زمان آزمون شده و دانش‌آموز را در رسیدن به پاسخ صحیح، کمک می‌کند.

مطالب این کتاب، برگرفته از مطالب کتاب‌های درسی و سؤال‌های معتبر تستی و تشریحی و همچنین تجربه‌ی اینجانب، طی سال‌های مختلف تدریس است که به صورت دقیق و واضح بیان شده و قطعاً مورد استفاده‌ی دانش‌آموزان عزیز قرار خواهد گرفت. در این راستا، کلمه‌ها و جمله‌های مهم کتاب‌های عربی دوم و سوم رشته‌های ریاضی و تجربی استخراج و ترجمه شده و در فصلی جداگانه، به همراه تست‌هایی از ترجمه و تعریب و به ترتیب درم‌های کتاب آورده شده است تا دانش‌آموزان عزیز بتوانند در کنار فن ترجمه، کلمه‌ها و جمله‌های مهم کتاب را نیز فرا گیرند.

اینجانب، قواعد زبان عربی را که می‌تواند در بخش ترجمه به دانش‌آموز کمک کند، به طور مفصل در کتابی مستقل به نام «عربی جامع کاربردی کنکور» از سوی «نشر الگو» به چاپ رسانده‌ام که علاقه‌مندان می‌توانند به آن مراجعه نمایند.

کتاب حاضر به خواسته‌ی تعدادی از دانش‌آموزان و همکاران محترم نگاشته شده است که امیدوارم همانند کتاب قواعد «عربی جامع کنکور» مورد استفاده قرار گیرد. ناگفته نماند که فن ترجمه دامنه‌ی بسیار وسیع‌تری دارد که در اینجا نیازی به پرداختن به آن‌ها نیست.

شایسته است که از رئیس محترم مجتمع آموزشی سازمان انرژی اتمی ایران، جناب آقای سعد حجازیان و برادر بزرگوار جناب آقای محمدحسین متولی، مدیر محترم انتشارات الگو و استاد مرتضی قشمی به دلیل زحمات‌های فراوان‌شان در چاپ این مجموعه، تشکر نمایم.

در پایان از تمامی استادان، دانشجویان و دانش‌آموزان محترم تقاضا دارم که با پیشنهادها و انتقاد‌های سازنده‌ی خود این حقیر را در کامل‌تر شدن این مجموعه یاری نمایند.

من الله التوفيق و عليه التكلان

دکتر مهدی مهدی عباسی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول «فن ترجمه»
۱	فن ترجمه.....
۱	توصیه‌های مهم.....
۴	مبحث زمان.....
۲۲	اسم اشاره و مشار الیه.....
۲۴	داشتن و داشتن.....
۲۷	باید و نباید.....
۲۹	کلمه‌های کلیدی.....
۳۶	ترجمه‌ی مفعول به.....
۳۷	ترجمه‌ی مفعول مطلق.....
۴۰	ترجمه‌ی حال.....
۴۲	ترجمه‌ی تمیز.....
	فصل دوم «تعریب»
۴۴	تعریب.....
۴۴	نکات کلیدی.....
۴۸	انواع اعراب در تعریب.....
۵۱	وصف و اضافه.....
۵۵	حروف ناصبه در تعریب.....
۵۶	ادوات شرط در تعریب.....
۵۸	معلوم و مجهول در تعریب.....
۵۹	نواسخ.....
۶۱	مفعول فیه در تعریب.....
۶۲	مفعول مطلق در تعریب.....
۶۴	تعریب حال.....
۶۶	تعریب تمیز.....
۶۸	تعریب استثناء.....
۷۰	تعریب منادی.....
۷۲	فصل سوم «مفهوم»
	فصل چهارم «جمله‌ها و کلمه‌های مهم کتاب»
۹۹	جمله‌ها و کلمه‌های مهم کتاب عربی سال دوم.....
۱۴۱	جمله‌ها و کلمه‌های مهم کتاب عربی سال سوم.....
۱۷۵	فصل پنجم «درک مطلب»
۲۳۲	ضمیمه «کنکور ۱۳۸۸».....
۲۴۸	ضمیمه «کنکور ۱۳۸۹».....
۲۵۶	ضمیمه «کنکور ۱۳۹۰».....
۲۶۷	ضمیمه «کنکور ۱۳۹۱».....

«فن ترجمه»

«تَرْجَمَةٌ»، بر وزن «فَعْلَلَةٌ» مصدر رباعی مجرد است. این کلمه از، «رَجَمَ» به معنای «انداختن و پرتاب کردن» است و ترجمه، برگرداندن کلمه یا کلام از زبانی به زبان دیگر است. ترجمه در آزمون‌های مختلف به ویژه آزمون‌های تستی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و همواره مورد توجه استادان و دبیران محترم قرار گرفته است.

برای پاسخ دادن به سؤالات مربوط به ترجمه، فراگیری دقیق مطالب زیر توصیه می‌شود:

- ۱- **فن ترجمه:** فراگیری فن ترجمه به دانش آموز، کمک می‌کند تا وقت خود را صرف حفظ جمله‌های کتاب نکرده و در پاسخ دادن به سؤالات مربوط به ترجمه، سریع‌تر عمل کند.
- ۲- **کلمات و اصطلاحات مهم کتاب:** با تسلط بر معنای کلمات و اصطلاحات کتاب در کنار فن ترجمه به راحتی می‌توان به سؤالات بخش ترجمه، پاسخ داد.
- ۳- **قواعد:** از راه قواعد و مسائل نحوی نیز می‌توان به بسیاری از سؤالات بخش ترجمه، پاسخ داد.

دانش آموزان عزیز باید به جای حفظ جمله‌های کتاب، فن ترجمه، کلمه‌ها و اصطلاحات مهم کتاب و قواعد را فرا گیرند و تمرین و ممارست در امر ترجمه را فراموش نکنند. دانش آموزانی که توجه بیش‌تری به تست‌های مربوط به ترجمه دارند و در این زمینه به طور مستمر به تست زدن می‌پردازند، قطعاً موفق‌تر از کسانی هستند که در این باره، کم‌تر تست می‌زنند. همین این که تمرین و ممارست زیاد در زمینه‌ی ترجمه، موجب می‌شود که دانش آموز خودش به فوونی در ترجمه دست یابد.

توصیه‌های مهم:

برای پاسخ دادن به سؤالات تستی بخش ترجمه، توجه به نکات زیر ضروری است:

- ۱- جمله، به چند قسمت تقسیم شود، سپس ترجمه‌ی هر قسمت به طور جداگانه در گزینه‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

مثال: جمله‌ی: «مَا ذَهَبَ أَحَدٌ لِمُسَاعَدَةِ ذَلِكَ الرَّاعِي فَوْقَ مَا وَقَعَ» را می‌توان به سه قسمت تقسیم

کرده و زیر هر قسمت خط کشیده شود. سپس گزینه‌ها به صورت عمودی مورد بررسی قرار گیرد.

- ۲- به معلوم یا مجهول بودن فعل، توجه شود. چه بسا تشخیص صحیح معلوم یا مجهول بودن فعل، دانش آموز را به پاسخ صحیح می‌رساند.

چند مثال (از ترجمه‌ی فعل‌های معلوم و مجهول):

- «يُوحِي إِلَيَّ» (معلوم): به من وحی می‌کند. «يُوحَى إِلَيَّ» (مجهول): به من وحی می‌شود.
 «أَرْسَلْتُ» (معلوم): فرستادم. «أُرْسِلْتُ» (مجهول): فرستاده شدم.
 «نَهَيْتُ» (معلوم): نهی کردم. «نَهَيْتُ» (مجهول): نهی شدم.

۳- به نوع و صفتی فعل، توجه شود.

مثال: «أَكْرَمُوا» (ماضی، جمع مذكر غائب): گرامی داشتند. «أَكْرَمُوا» (امر، جمع مذكر مخاطب): گرامی بدارید.
 «عَلَّمُوا» (ماضی، جمع مذكر غائب): یاد دادند. «عَلَّمُوا» (امر، جمع مذكر مخاطب): یاد بدهید.

۴- به لازم یا متعدی بودن فعل، توجه شود: (فعل لازم، مفعول نمی‌خواهد اما فعل متعدی به مفعول نیاز دارد)

مثال: نَخْرُجُ: خارج می‌شویم (لازم) نَخْرُجُ: خارج می‌کنیم (متعدی) فَرَحَ: شاد شد (لازم) فَرَحَ: شاد کرد (متعدی)
 ۵- به زمان فعل توجه شود. مبحث زمان، از مهم‌ترین مباحث در فن ترجمه است و توصیه می‌شود که دانش‌آموزان محترم در پاسخ‌گویی به سؤالات بخش ترجمه، ابتدا به سراغ فعل رفته و به زمان فعل، توجه ویژه‌ای نمایند. به دلیل اهمیتی که مبحث «زمان» در ترجمه دارد، زودتر از مباحث دیگر به آن پرداخته شده است.

۶- به ترجمه‌ی ضمائر توجه شود. به مفرد، مثنی، جمع و مذكر یا مؤنث بودن ضمائر در ترجمه، دقت شود.

۷- به ترجمه‌ی اسم‌های اشاره، دقت شود. به نزدیک یا دور بودن اسم‌های اشاره و مفرد یا مثنی یا جمع بودن آن‌ها توجه شود. (قواعد مربوط به روش ترجمه‌ی اسم اشاره و مشارالیه به زودی خواهد آمد).

۸- در ترجمه‌ی فارسی به عربی (تعریب) به «قواعد» توجه شود. مثلاً زمانی که فعل دارای فاعل از نوع اسم ظاهر باشد، در اول جمله به صورت مفرد می‌آید.

مثال: عبارت «يَجْتَهِدُونَ الطَّلَابُ فِي دروسهم» نادرست است و شکل صحیح آن می‌شود: «يَجْتَهِدُ الطَّلَابُ فِي دروسهم»

۹- به کلمات و اصطلاحات کلیدی توجه شود.

مثال: کلمه‌های «ذَرِيعَة = بهانه، وسیله» - «عَانِي = رنج بُرد» - «الْخُمُول = سستی» - «الْعَوِيل زاری، گریه و زاری» - «الْكَآبَة = افسردگی و مصیبت» ... می‌توانند حائز اهمیت باشند.

۱۰- برای ترجمه‌ی یک عبارت، گزینه به گزینه عمل نشود. اما چنانچه مفهوم یک عبارت، خواسته شود، پس از ترجمه و فهمیدن عبارت موردنظر، گزینه‌ها را یکی پس از دیگری، مورد بررسی قرار داده و نزدیک‌ترین مفهوم به عبارت داده شده را انتخاب کنیم.

۱۱- در ترجمه‌ی اسم‌های معرفه و نکره، بسیار دقت شود.

مثال: رَأَيْتُ رَجُلًا فِي الشَّارِعِ = مردی را در خیابان دیدم. اما «رَأَيْتُ الرَّجُلَ فِي الشَّارِعِ» = مرد را (آن مرد را) در خیابان دیدم.

علامت نکره در زبان عربی، تنوین است. البته هر تنوینی نمی‌تواند اسم را نکره کند. به عنوان مثال اگر اسم غلمی تنوین بگیرد، نکره نمی‌شود، مانند: علی، محمد و ... و خبری را که تنوین گرفته است، حتماً به صورت نکره، ترجمه نمی‌شود.

مثال: «وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»: «و خداوند بر هر چیزی توانا است.»

خبر

مثال: «هَذَا كِتَابٌ» = این، کتاب (کتابی) است.

خبر

فن ترجمه

مبحث «زمان»

می‌توان گفت مهم‌ترین مبحث در بخش ترجمه، مبحث «زمان» است. با فراگیری دقیق زمان افعال به راحتی می‌توان به بسیاری از سؤالات تستی، پاسخ صحیح داد. زمان‌هایی را که دانش‌آموز باید بداند و به طور ویژه، مورد توجه قرار دهد، به شرح زیر است:

۱- ماضی استمراری مثبت

کان + مضارع: کان یذهبُ = می‌رفت

توضیح: در زبان فارسی برای ساختن فعل ماضی استمراری از «می + فعل ماضی» استفاده می‌شود: می‌رفتم، می‌رفتی، می‌رفت ... اما در زبان عربی، ماضی کان + مضارع فعل اصلی، ماضی استمراری را تشکیل می‌دهند. زمان «کان» باید با زمان فعل مضارع، مطابقت کند (مگر هنگامی که «کان» در اول جمله آمده باشد و اسم آن از نوع اسم ظاهر باشد که در این صورت، به شکل مفرد می‌آید)

مثال: «کان الطالبُ یذهبون» و یا «الطالبُ کانوا یذهبون» یعنی: دانش‌آموزان می‌رفتند.

توجه: برای ساختن زمان ماضی استمراری (و همچنین ماضی بعید که به زودی درباره‌ی آن صحبت می‌شود) دانستن صرف صحیح چهارده صیغه‌ی فعل ماضی «کان» الزامی است.

نکته: زمانی که «کان + مضارع» ماضی استمراری را تشکیل می‌دهند، فعل «کان» به تنهایی ترجمه نمی‌شود بلکه به عنوان یک فعل کمکی، عمل می‌کند. لذا ترجمه‌ی عبارت «کان الطالبُ یکتُب» می‌شود: «دانش‌آموز، می‌نوشت.» و نباید به صورت: «دانش‌آموز بود که می‌نوشت» ترجمه شود.

یادآوری: به صرف چهارده صیغه «ماضی استمراری» توجه فرمایید:

۱- کان یذهبُ = می‌رفت (مفرد مذکر غائب)

۲- کانَا یذهبَانِ = می‌رفتند (مثنی مذکر غائب)

۳- کانُوا یذهبُون = می‌رفتند (جمع مذکر غائب)

۴- کانت تذهبُ = می‌رفت (مفرد مؤنث غائب)

۵- کانتَا تذهبانِ = می‌رفتند (مثنی مؤنث غائب)

۶- کُنَّ یذهبنَ = می‌رفتند (جمع مؤنث غائب)